

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 < 50 >
 Helyben házhöz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 < 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 31.

A szavazás.

Befolyhatni a közügyekre, ez polgári jog, gyakorolni ezt a jogot hazafiúi kötelesség. Bizonyonyal merjük mondani, hogy ha mindenki tudná jogát és kötelességét és e tudat szerint cselekednék alkotmányos joga gyakorlásánál, nem volna ok a panaszra, valóban a nép intézné igazi képviselői által sorsát.

De nem így van; — elég rosszul van. A kényelmetlenség tart vissza sokakat a szavazástól, a presszió, a félelem az érdek hajtja ebbe vagy abba a táborba a választókat, a nemtörődomség bejutni enged boldog-boldogtalant olyan helyekre, hol a nép legszentebb érdekei forognak kockán.

Persze aztán, ha az ügyek rosszul ütnék ki, sopánkodás van bőven, de a jövő választásnál ismét jön a presszió, félelem, kényelmeskedés, nemtörődomség és — később újra a sopánkodás.

Azért merjük állítani, hogy ha a jogát használja és helyesen használja a polgárság, akkor nem mások, de maga intézheti sorsát.

Választások előtt állunk. A magyarországi róm. kath. vallás 10 millió hive hosszú álmából felébredve jogát követelte, autonómiát akart — befolyást az egyház világi vonatkozású ügyeire.

Álmodoztak erről régóta, most valóra vált az álom, ki van tűzve a választás az orsz. kath. autonómiai kongresszusra küldendő képviselőkre.

Miben érdekel minket ez a kongressz-

szus! 1871. év márczius hó 3-án a XXV-ik ülés végén elnapolta Simor János akkori hercegprímás az autonómiai kongresszus ülését, addig, míg a kongresszus munkájához, a teljesen kidolgozott autonómiai törvényekhez megkapják az alkotmányos hozzájárulást.

E célból ő Felsége a király leküldte a vallás- és közoktatási miniszterhez a kidolgozott autonómiai törvényeket, hol mind e mai napig várják azok valamelyik miniszteri fiókban az alkotmányos hozzájárulást.

Abban a miniszteri fiókban tehát a mi jussunk van eldugva 26 év óta, a mi apai, anyai jussunk, melyet kiadott a király és egyház egyaránt. Ez a mi jussunk 26 év óta jogtalanul a kormánynak kamatozik, ki ma is maga nevezi ki püspökeinket, kanonokjainkat, apátjainkat, ki ma is rendelkezik vallás és tanulmányi alapunk millióiival, iskoláink és gimnáziumainkkal — a mi pénzünkkel, a mi jussunkkal — mi nélkülünk.

Ezt a just megkeríteni, azokat az autonómiai törvényeket revidálni és életbe léptetni, a főpapi kinevezésekre befolyásunkat biztosítani, egyházi és tanulmányi alapjaink millióit kezünkhöz juttatni, minket a többi felekezeteknek megadott önkormányzati jogunkhoz segíteni — ez lesz az egybegyülvendő orsz. kath. kongresszus feladata.

Ehhez választunk mi most képviselőket. Ismét kérjük, érdekelnek-e hát az autonómiai képviselő választások?!

Magyar ember virtusa, hogy nem hagyja a jussát. Nem még, ha csak fülemüle fütttyről van is szó, mint Arany költőnk

megénekelte — hát ezt a jussunkat hagyhatjuk-e ahol nagy jogról, óriási summákról van szó.

Most van az ideje jogunk érvényesítésének, s mi vagy kivívjuk most ezt a jogunkat, vagy örökre elviszi a — kormány.

Érthető dolog tehát, ha csak úgy könnyedén nem engedjük el azt, ami minket illet.

Érthető, ha az egész ország katolikusai megmozdulnak a választások megejtésénél.

Nagy feladat vár képviselőinkre — jogaink megszerzése, s e feladat nehézségeiben támogatnunk kell őket szavazataink minél impozánsabb számával.

Régi pert megnyerni nem kis dolog, autonómiánk pedig ötven év óta vajudik. Most rajtunk és választásunkon áll, hogy az ötvenedik év forduló jubileum legyen, autonómiánk megvalósulásának öröme nepe.

Adja Isten, hogy úgy legyen, s ha rajta leszünk, úgy is lesz.

P—y.

Deák Ferencz beszéde

az

1868. október 1-én egybehívott kath. autonómiát előkészítő ülésén.

Nem lesz érdektelen az autonómiai választások idején megszólaltatni hazánk bölcsét, felújítani az autonómiára vonatkozó nézeteit, melyet alább szószerint közölt beszéde jelez:

Örömmel, tisztelettel üdvözlöm egyházunk főpapjainak azon szándékát, hogy hazánkban a római katolika egyház autonómiáját igyekez-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Reménység.

Irta: Prigi Olga.

A tarlón kellett végig gyalogolnunk, hogy a kis erdőt küzelebb érthessük. A gardedámok kocsin jöttek utánunk, azok az országuttra kerültek. A felvert porfelhő mutatta hogy merre haladnak, meg a Zsanett néni vöröses-sárga színt játszó napernyője, melyet még folyton nyitva tartott, daczára hogy a nap már lebukott a látóhatár szélén. A mi kompániánk mindössze hat tagból állott. Legelő az unokanővérem az idősebbik bátyámmal, engem a barátom fogtak közre, — az öcsénk a hátunk mögött bandukolt, hiuz szemekkel leselkedve a torzs között futkosó ártatlan kis bogarakra, mikkel a természetrajz tanárának akart kedveskedni. Igen, Bakó Jenőnek, a ki szintén ott lesz. . . De hogy mért nem is jött egyenesen velünk?

— Persze, akkor ketten kurizáltak volna Margitnak, — bigyesztett Ilon mellettem durczásan. A Károlyotok is folyton a szoknyáján ül. . .

— Hiszen vendég, tudod, fogtam pártját a bátyámnak, pedig magamban úgy vélekedtem, hogy egy cseppet sincs rossz gusztusa sem neki sem Bakó Jenőnek. Margit igen szép leány

volt, minden mozdulatából kitetszett a nagyvárosiak grációzussága. A keskeny finom lábával még a tarlón is úgy lépkedett, mintha az aszfalton járna. Fejét kecsesen tartotta kissé féloldalt, s a kicsi rózsaszín füleire pajkosan simult a puha hamvasszőke haj.

— Fogadjunk, hogy nem lesz ott, — mondta Károlynak. No mibe fogadjunk?

— Ott lesz! — erősködött Károly, s megreszkírozott egy elfojtott sóhajtást.

— Ezek is Bakó Jenőről beszélnek, — csipte meg a karomat Ilka.

— Nem csodálom, hogy tetszik neki, — sugta a másik.

— Ej, hiszen Margit már annyival találkozott, neki ugyan fel nem tűnhetett, — mondtam szinte bosszankodva.

A két lány elhallgatott. Az egyik a szoknyája rándzait fogta szorosabbra, a másik a feltűzött rózsákat igazgatta keblén. Tulnan sötélt a kis erdő. A nyárfák öröké pletykáló levelei diszkrétül verődtek össze, a pörkölt szagát elhordta a csapongó esti szél, a szabadban rakott tűz kékes, gomolygó füstje ott koválygott a fejünk fölött.

— És csakugyan ott van, — szólalt meg újból Margit, éles szemével legelsőbb fedezve fel a Bakó Jenő karsu, magas alakját.

— No, és hogy belepirult láttára, — hecczelődött a bátyám.

— Oh, oh maga cserebogár, — nevetett s odajött közibénk. Mi sok jót beszélgettetek, —

kérdezte, míg alig-alig észrevehető fejbiczenéssel fogadta a Bakó Jenő köszöntését.

— Én benned gyönyörködtem, — mondta a kis Paula naivul.

— Hiszen olyan szép is vagy, toldta meg gúnyosan Ilon.

Margit csaknem ingerülten toppantott a lábával:

— Ugyan ne legyetek olyan kis libák. . .

S aztán meg kedvesen odavonta egyiknek is másíknak is a kezét az ajkához, a hogy karonfogva mentek.

— Ne aprehendáljatok meg érte, de nem szeretem, ha mindig emlegetitek. . .

Több fiatal ember jött elbűnk, a gardedámok leczihelődtek a hintóról, a zene egy kedves keringőbe kapott, s aztán kiki parjával vonult be a zöld galyakkal felcizcomázott rög-tönzött táncz helyiségbe. Margit csak ép az ujjhegyével érintette a Bakó Jenő karját, de a szeme ragyogott, s a szájszélei kissé remegtek, míg beszélt:

— Jobban érzem magam itt, mint a redutba. . .

Bakó Jenő könnyedén vetette oda:

— No pedig úgy fest a falusi lányok közt, mint valami büszke azálea virág, fókaszínű muskátlik társaságában.

— Banális bók. . .

— Vegye annak, ha úgy tetszik.

Rátette kezét a leány karsu derekára, s

nek létesíteni. Az egyház főpásztorai vették magas hivatásukhoz képest kezeikbe a kezdeményezést, az autonómia tervezetéről részletes javaslatot készítettek, azt most e tanácskozmány elé terjesztve, hogy e fontos tárgy feletti nézeteinket mi is előadhassuk.

Megtiszteltetésnek tekintem azt saját személyemre nézve, hogy e tanácskozmányba meghívtam s a főméltóságú hercegprímásnak e meghívásért köszönetet mondok, és az által vélem leginkább viszonzhatni a bizalmat és megtiszteltetést, ha tartózkodás nélkül mondom el teljes őszinteséggel nézeteimet.

Vallásunk alapelve a szeretet, Krisztus vallása, s e szent elvhez hűtlenség soha és senki irányában nem lehetünk. Mi, hazánk róm. kath. vallású polgárai, egyháziak, úgy mint világiak nem akarhatjuk, hogy egyházunk más egyházak felett hatalmat gyakoroljon, mi másokat elnyomni nem akarunk, nem akarjuk, hogy az állam minket más egyházak fölé emeljen s kiválólag pártoljon, de azt sem akarjuk, hogy gyámkodják egyházi ügyeink felett, azokat saját hatalmával intézze s minket gyámkodása mellett azok törvényszerű rendezésében hatalmával gátoljon. Mi az államtól csak az oltalmat kívánjuk, melyet az államban létező minden hitfelekezet joggal kívánhat, tiszteletben tartjuk az állam törvényes hatalmát, de egyházunk ügyeinek szervezésére és vezetésére nézve szabadságot s egyenjogúságot kívánunk, s független önállást. Ebből áll a katolika egyház autonómiája, melyhez jogunk van, s melyet elnyerni törekszünk.

E fontos célnak elérése s megszilárdítása egyesült erőt kíván s kölcsönös türelemmel s keresztény szeretettel párosult közreműködését egyháziaknak és világiaknak. Isten oltalmazzon attól, hogy a kath. egyház világi és egyházi tagjai között e fontos és szükséges tárgyban szakadás támadjon, veszélyes volna ez mind az egyházra, mind a hazára nézve.

És épen azért, hogy ily szakadásnak még lehetősége is megelőztessek, különös óvatosságot kívánunk már az első lépések, melyeknél leginkább a közben keletkező bizalmatlanságot kell kerülnünk. Korunknak, fájdalom, sajátosságos szomorú jellege a gyanakodás és gyanúsítás, és hazánkban is gyakran előfordul. Ismeretlen s nem értett, vagy félreértett dolgok iránt könnyen támad gyanu az emberek kebelében. — Ennek folytán még a legjobb szándék is gyanúsítva lesz, s ez a várt gyümölcsöt már virágában elhervasztja. — Óvakodjunk a lehetőségig ettől, hogy a viszálykodás károssá ne

tegye, amitől annyit reméltünk, s ne jöhessen idő, midőn mind az egyházi, mind a világi katolikusok megbánhatnák a kérdés megindítását. A kath. autonómia tetteges létesítése még új eszme hazánkban, melyet részleteiben és következtéseiben sokan nem is értenek, ugyanazért igyekeznünk kell hogy annak megállapítása minden bizalmatlanság és gyanu kizárásával jöjjön létre.

A kath. autonómia az egész kath. egyházat illeti. A róm. kath. egyház pedig a róm. kath. vallást követő egyháziak és világiak összessége. Eze összeségnek van joga az autonómiát megállapítani s annak jogait gyakorolni, ma miután az egész összességében nem teljesítheti, képviselőt által kell gyakorolnia.

A kath. egyház ezen összességének tulajdonképpen nagyobb részét kétségtelenül a világiak teszik. Nem kívánhatjuk ugyan, hogy az összes egyházat illető ügyek vezetésében az egyházi rend csupán csak számaránya szerint birjon befolyással, de azon kívánat, hogy minden ily ügyeknél a képviselőtben a világiak legyenek tulajdonképpen képviselve, méltányos és igazságos s ezt az eszmét maga a mélyen tisztelt püspöki kar is követte javaslatában.

Mi, kik e tanácskozmányon együtt vagyunk, csak véleményt mondhatunk, de nem vagyunk jogosítva, magunkat a katolika egyház képviselőinek tekinteni s annak nevében határozólag felszólalni.

Azonban a dolgot meg kellett valakinek kezdeni s ezt meg tette a nmltgu püspöki kar, midőn javaslatot készített, mely szerint a kath. autonómia meg volna indítandó.

De hogy a dolog ily megindulása ellen bizalmatlanság ne támadjon, s azon vád ne emelhetessék, hogy az autonómiát nem az összes róm. kath. egyház állapította meg szabadon választott képviselői által, —

»Véleményem, s ha szabad úgy szólnom, tanácsom a teendőkre s azok sorozatára nézve a következő: A mélyen tisztelt püspöki kar, mely magas egyházi állásánál fogva hivatva van a kezdeményezésre, most egyelőre ne bocsátkozzék a javaslatban a kath. egyház szervezésére, hanem csak azon szabályok megállapítására szorítkozzék, melyek szerint a róm. kath. vallást követő egyházi és világi honpolgárok meghatározott számú képviselőket válasszanak.

De ezen szám úgy állapíttassék meg, hogy a tulajdonképpeni mennyiség, a világiakat illesse. — E választási szabályoknak Ó Felsége által tett megerősítése után megválasztandó lesz a szabályokban körülírt módon az első gyülekezet.

E gyülekezet azonban az autonómia szervezésébe szintén ne bocsátkozzék, mert az szorosán véve a róm. kath. egyház teljes képviselőt nem tekintethetik, minthogy némileg octroyált szabályok alapján leendő választva a mi az első kezdetnél másképp nem is történhetett, — hanem e gyülekezet dolgozzék ki egy rendszeres választási módot, mely szerint azután a róm. kath. egyház összességének újabb gyülekezete lesz megválasztandó. Ez a másodsor választott gyülekezet fogja a magyarországi autonóm róm. kath. egyházat teljesen képviselni, — ez fogja az autonómiának szervezését kezelni, az egyháztanácsnak felállítását és hatáskörét, szóval az autonómiának minden részleteit megállapítani, kivéve azonban vallásunk dogmáit, az isteni szolgálatot, az egyházi személyek fegyelmét s a papság nevelését, melyek az egyház világi tagjainak hatásköréhez nem fognak tartozni.

Hiszem, hogy ily módon sok bizalmatlanságnak, kétségnek és gyanakodásnak eleje vétetvén, az egyház világi és papi tagjainak őszinte közreműködése által az óhajtott célt inkább elérhetjük!

Hja! a haza bölcsének óhajtott célját, hány nem bölcsé a hazának — próbálná akadályozni!

Petőfi.

Pályafutását mihez hasonlítsam? Mondhatnám, hogy meteor volt, melyhez hasonlót évezredek is ritkán szülnék. — de e hasonlat nem találó. A meteor káprázatos fényével bámolatba ejti ugyan szintén a világot, de fénye csak pillanatig tart; Petőfi fénye, dicsősége azonban káprázatosága mellett maradandó, soha el nem múló. A míg a magyar haza áll, a míg egyetlen magyar e nagy világon él, mindaddig fog élni Petőfi szelleme is.

Hasonlíthatnám üstököshöz, melyet egész világ bámult. — de ez sem találó. Az üstökös századok, évezredek múlva eljön; Petőfi azonban csak egy volt, az is ott maradt a csatatéren, és soha többé nem jön vissza.

Beteljesült jóslatszerű óhajta:

»Ott essem el én a harez mezején.
Ott folyjon az ifjúi vér ki szivemből.

megindultak könnyen, biztosan. Őket nézte mindenki.

— Milyen szépen összeillenek. — sugta Zsanett néni a doktorné, kinek két lánya árulta a petrezselymet. Bakó Jenő parthie még Margitnak is...

Megnyomta az utolsó szavakat, tudja Isten mit gondolt alattuk; de Zsanett néni nem hagyta annyiban.

— Margit nem parthie vadász...

— Oh tudom, tudom, de tetszik tudni a nagyvárosi lányok, hiába, mi tagadás benne, magasabb igényűek. Egy férfinak ugyancsak meg kell gondolni a dolgot.

Zsanett néni szeretett volna valamit oda mondani, de csak lenyelte a szót. Ép szemközti jött rá Margit. Ki volt hevülve a tánczról, s a haja félig lebomlott.

— Tulságba viszed, — korholta a nagynénje.

A leány lehuzta a kesztyűit, s aztán elkérte Bakó Jenőtől a legyezőt. Gyorsan, pihegve lélegzett, az arcára ráült valami ábrándosság, s a tiszta szép szürke szemével őszintén nézett fel Bakó Jenőre.

Föléje hajolva beszélt tüzes lehelete szinte égette a leány arcát.

— Bakó Jenő csakugyan beugrott, — vélték a fakószínű muskátlik.

— De hát ilyen, a kinek szerencséje van.

A söpörbe kezdtek. Édes szerelmes tánc az, sohse akar hossza, vége lenni. A párok csak amugy andalognak, a zene lágy rythmusa esodálatos érzésbe ringatja a lelküket. Bágyadság ömlik el a karcu, szép lányok tagjain s a tekintetük mintha fátyolos lenne egy-egy pillanatra.

— Eh elmegyek holnap, — mondta Margit esöndesen.

— Vágyik vissza a fővárosi életbe?

A leány fölemelte a tekintetét:

— Nem...

Annyi őszinteség volt ebben az egy szóban, hogy ha Bakó Jenő csak egy kicsit komolyan gondolkodik, — hát megért mindent. Nem, nem vágyom vissza, itt akarok maradni veled, örökre... mondta az a mélységes tekintet.

Bakó Jenő adta a fájdalmas világlemondót:

— Hamar el fog felejteni bűnünket...

A leány hirtelen ejtette ki:

— Az csak magától függ, magától...

Majd hozzá tette halkan:

— Látogasson meg bennünket Pesten...

A férfi mosolygott, szinte diadalmasan, aztán elhallgattak mind a ketten. Hallgatták talán a szívök kölcsönös dobogását, gyönyörködtek a sugárban, mely egyikük tekintetéből a másikba röpöng.

— No hát mennyire vagy Bakóval? — kérdezte Zsanett néni Margittól, mikor eszürke reggelen a mulatságból hazakocsiztak.

Margit egykedvűen felelt:

— Nem tudom...

Zsanett néni szinte gúnyosan nevetett:

Furcsa, mikor az egész világ beszéli...

— A leány felvonta a gömbölyű vállait:

— Talán meglátogat bennünket Pesten.

Margit nem felelt. Szórakozottan tépte, gyűrögette a hervadt halványpiros rózsát, mely a keblére volt tűzve. Legjobban szeretett volna sirni. Égő szemével meredten bámult belé az őszies párakkal teli reggelbe, a sárga levelek ölébe hullottak az elmaradó akáczfákról, s a

hintó halk dübörgése között mintha a fülébe csengett volna a zene egy-egy elmúló akkordja: »Szétfoszlik sokak reménye a bál után»...

Biztosra vette, hogy Bakó Jenő ezen a mulatságon nyilatkozni fog neki, hisz csak a vak nem látta, mennyire érdeklődött az utána, az első pillanattól kezdve. Nem viselkedett volna egész szívesen hozzá, — büszke volt, elutasító?...

Margit átgondolta az éjszakát jól, emlékezett Bakónak minden egyes szavára, meg a magáéra is. A férfi hangjának legkisebb árnyalata visszhangzott a lelkében, s mégis...

Ej, elvégre ő nem szeretett belé, vigasztalta magát. Talán csak a hiuságot bántja. Meg aztán olyan nagyon jól jött volna ki már ezen a nyáron mennyasszonynak lenni. Istenem, hisz mi más célját tűzik ki egy leánynak! — A mamák, a néni a kurta szoknyás csöpp korától fogva arra nevelik. Igen, hogy férjhez mehessen... Bakó Jenő mindképp megfelelt volna, s Margit biztosan tudta, hogy az nem is maradt iránta rideg, — nem.

A nap feljött az égen, s ép a szemébe süttött, hogy otthon becsukta a spalettáblákat, mikor pedig lefeküdt az ágyba, — csak odaszorította arcát a párnái közé, s az elkaptt büszke lány sirt, keservesen.

Bakó Jenő meg egyre huzatta kint a cigánynyal, s töltötte a bort, a pezsgőt.

— Ne szeressen, egyikőtök se szeressen, ha mondom. Szép leányt szeretni pláne luxus. Szép leányból nem lesz soha jó feleség. Szeressétek a csunyákat, a hamupipókéket...

Idegesen törölgötte az izzadt homlokát, halántékain lüktettek az erek.

S ha ajkaim örömteli végszava zendül,
Hadd nyelje el azt az aczéli zőrej,
A trombitászó, az ágyudőrej.
Holtestemen át futó paripák
Száguldjanak a kivivott diadalra,
S ott hagyjanak engemet összetiporva.

De talán jobban is volt ez így?!
Szabadságért lángoló lelke önmagát emész-
tené fel e sivár korban, mely nagyok
helyett tökfilkót bálványoz és követ va-
kon; függetlenségre törekvés helyett a
legyisszatasztóbb szervilizmusban tetsze-
leg magának: eszménye csak egy van: az
arany borjú; kigunyolja, ostobáknak ne-
vezi azon keveseket, kik még ideális dol-
gokért is tudnak lelkesedni és nem gör-
nyednek meg a hatalom kezei előtt, zsi-
ros koncokért nyujtva ki kapzsikezeiket.

»Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága?
Avagy virág vagy te, hazám ifjúsága?!
Jaj az olyan fának, jaj még annak is, mert meg-
[verte az Isten,
Melyen, mint ti vagytok, magyar ifjak, ilyen virá-
[gok teremnek!]

Ezen sorokat Petőfi az 1848-iki ifju-
ságra írta. Pedig ez az ifjúság később a
szabadságharcban bebizonyította, hogy
rosszul ítélte róla Petőfi, mert nevüket
Klió aranybetűkkel véste be a történelem
lapjaira. Mit írhatna Petőfi a mai fiatal-
ságra? Hiszen a fiatalság ma már nem
az idealizmusnak, hanem az eszmékért
lelkesülésnek kora, hanem okos előkészí-
tése a jövőnek, értsd: számítás, hideg
egyszeregy. Középkorai, egyetemi éve-
iben még lelkesedik ugyan néha-néha az
eszményekért, de mindig kisebb és ki-
sebb mértékben; amidőn pedig az életbe
kilép, a hatalmasok kedvéért sutba dobja
eszményeit, megtagadja meggyőződését és
lesz belőle talpnyaló rabszolga; rabszolga
oly mértékben, hogy egy bátorító mosoly
reményében nem ártallja követ dobni
arra, ki küzd az ő megtagadott eszméi
mellett:

»Jaj az olyan fának, jaj még annak is, mert meg-
[verte az Isten,

— Azért beszélsz úgy, mert magad épen
nagyon is szerelmes vagy! — Mit, a pesti szép
leányba? . . .

Bakó Jenő ráütött öklével az asztalra.

— Nem! . . . aztán meg ráborult s a se-
lyem béli zsebkendőjét odaszoritotta a két
szemére.

— Jenő, te Jenő, — kacagták a barátai
— szépen vagyunk.

— Bolondság, tisztára bolondság, — neve-
tett fel keserűen. S aztán mintha álmában be-
szélt volna:

— Hogy is szeretném, persze, hogy nem
szeretem! Költséges dolog lenne, költséges.
Gyémántnak arany foglalat kell, csaknem gon-
dolnátok, hogy dolgozni hagynám, pedig —
amugy . . .

Egymásra szoritotta az ajkát erősen, s
behunyta a szemét.

— Te, mondd — szólalt meg újra, s el-
kezdti kalkulálni. A fizetésem ezerkétszáz fo-
rint. Kétszázat fizetek a lakásomért, pedig csep-
pet sem brilliáns. Kétszázat odaadok belőle az
anyámnak, szűken fut ki belőle a háztartás s
a mi még a fizetésből megmarad, az kell a
hugom báli ruháira. Elvégre tul szeretnék
rajta adni. No mondjátok nem tisztán örültség
lenne most még a nyakamba venni egy olyan
szépséges elkényeztetett portékát, a kit ezekre
neveltek, holott neki egy krajczárja sincs. Tul-
teszem magamat rajta, bolondság volt a egész.
Szósincs róla, hogy ne tetszett volna, persze,
de csak úgy futólag, tudjátok . . .

Hej cigány huzad csak tovább.
»Sztét foszlott sokak reménye, a bál
után.

Ahol, mint ti vagytok, magyar ifjak, ilyen virágok
[teremnek.]

De ne folytassuk az összehasonlítást,
melyből csak keserű következtetések ered-
nek. Hiszen mi most ünnepről referálunk.
A segesvári Petőfi-szobornak tegnap le-
folyt leleplezési ünnepélyéről.

Karesu, magas obeliszken, kiterjeszt-
ett szárnyu turul-madár tekint széjjel a
fejéregyházi síkon, ahol egykor a véres
csata tombolt. Az emlékoszlop és a tu-
rul-madár Köllő Miklós szobrász műve.
Ő mintázta azt az ércszobrot is, amely
a közeli kis város, Segesvár piacán
emelkedik és amelyet Petőfi Sándor em-
lekezetére emelt a magyar nemzet ke-
gyelele.

A szürke gránit talpazaton álló bron-
zszobor, másfélszeres életnagyságban, mint
katonát, mint szabadsághóst mutatja be a
költőt. Jobb lábával előre lép, egyik kar-
ját a magasba emeli és balja kardjának
markolatán nyugszik. Válláról katonakö-
peny omlik alá, mely festői redőzetben
simul testéhez. Fejét büszkén hátraszegve
néz maga elé. Az egész alak élni lát-
szik, szeméi szinte villámokat szórnak,
ugy áll ott, mintha rohanni készülné a
harcba, vészbe.

A szobor talpazatába ércetablát illesz-
tettek, melybe tíz nyelven van bevésve a
költőnek ez az örökszép verse:

»Szabadság, szerelem e kettő kell nekem,
Szerelmemért fölláldozom az életet,
Szabadságért fölláldozom szerelmemet.«

A tábla alján babérkoszoruzta kard
és lant nyugszik, szimboluma gyanánt
annak, hogy az akit az emlékszobor meg-
örökít, poéta volt és hős.

A magyar nemzet egyik legszabad-
ságszeretőbb része, a székelység impo-
zans módon rőtta le kegyeletét a magyar
lyrikusok elismert királyának emléke előtt.
Távoli vidékről ezereken meg ezereken se-
reglettek össze, hogy szívük idealizmu-
sát megdicsőítve láthassák Petőfi ünne-
lésében.

A tegnapi segesvári Petőfi-ünnepen
impozans tömegben vett részt a költő
kedvelt népe, a székelység. Így — mint
tudósítónk táviratozza Székelyudvarhely-
ről: 5000, Székelykeresztúrról pedig 2000
székely ment a halhatatlan költő ünne-
lésére. A kis székely népvándorlást 14
vonat vitte Segesvárra.

Koszorukat — a következő hatóság-
gok, egyletek és testületek tettek le a
szoborra.

Udvarhelymegye minden községe me-
zei virágokból. A segesvári magyar ka-
szinó, Kedves István. Az országos kö-
zépiskolai tanáregyesület, Rombauer Emil
Az országos magyar diákszövetség, Se-
besi János. A honv. egyletek központi
bizoltsága, Mikár Zsigmond. Udvarhely-
megye, Jakab Gyula. Az udvarhelyi ref.
kollegium »Ifjúsági Petőfi-Önképzőkör«,
Csorvász István ügyvéd Nagyszalonta.
»Magyar Történelmi Társulat«, Szádecky
Lajos. A pozsonyi Toldy-kör. Erzsébet-
városi ev. ref. egyház Zayzán János.
Pozsony város. Biroly Tivadar és Vut-
kovits Sándor dr. A budapesti ujságírók
egyesülete, Hentaller Lajos. A nagysze-
beni polgári kör, Pünkösdi Ferencz. A
»Brassói Magyar Intéző bizottság«, Moór
Gyula, Vajna Gábor. Erzsébetváros, sz.

kir. város. Székely-keresztúri jótékony
nőegylet. Ritkán-belüli honvéd-egylet, Tu-
zson János és Horváth László. Nagykü-
üllő vármegye tisztikara, Somogyi Ist-
ván. Segesvári magyar nők.

Korunk mély érzésű, az ideálokért
még lelkesedni tudó ifjúság kedvelt köl-
tője Pósa Lajos szavallata volt az ünne-
pély fénypontja. Ez alkalomra irt és fre-
netikus hatással előadott remek költemé-
nye a következő:

PETŐFIHEZ.

Petőfi! Petőfi! Rázd meg sirhalmodat!
Pendítsd meg elnémult, kettétört lantodat!
Szakadozott hurján lobogó láng égjen,
Fűröszd meg a lelkünk lánglelked tűzében!
Gyujtsd föl a szívünket, mert, óh jaj, kialszik!
Dobogása is már alig-alig hallszik . . .
Tüzet nekünk, tüzet abból a vulkánból:
A szabadság fényes, piros hajnalából!

Te voltál, Petőfi, legelső sugara,
Ragyogó reménye, hajnali csillaga!
A te dalod szülte a szent szabadságot,
Mint a kikelet a mosolygó virágot;
Dalod kovácsolta bilinesből a kardot,
Zugó zivatarban mindig ott viharzott,
Ott esengett, kongott a templom harangjában:
A székely ágyuknak bömbölő szavában . . .
Vérrózsát dobott a sötét ég boltjára,
Babért font a honvéd vérző homlokára,
Daloddal hunyta be a szemét örökre . . .
Szállt a dalod tovább zugva, menydörögve.
Szállt a dalod tovább, mindegyre halkabban . . .
Halljátok: hogy zokog, itt e sirhalomban!
Szabadság alkonyát siratva siratja,
Vele sir a hősök koszorus csapatja.
. . . Halljátok-e, hogy zeng daltól e sirhalom!
Kardok csatogása esörtet át a dalon . . .
Zugva, menydörögve a harcot folytatják,
Dobog a föld szíve: éljen a szabadság!
Vagy tán meg se haltál? Ez a hír csak költőt?
Halhatatlan valód uj alakot öltött?
Mint csalogány zengesz erdők rejtekében,
Elveszett édenről szomoruan, szépen,
Hogy az esti csillag reszketve aláhull
Büvös dalodra a fénylő magasságból?
Tán felhő képében gyászolod hazádat?
Beborítod, mint a legfeketebb bánat?
Vagy te vagy az égnek haragos villáma?
Fenyegeted a sok zsarnokot czikázva?
Óh! czikázz, te villám! Sújtsd agyon, ahány van!
Ne legyen egy nép se porban, rabigában!

A sok ezernyi főre menő hallgatóság
tomboló lelkesedése szünni nem akaró
éljenzésben tört ki a végső verssorok el-
hangzásánál. Lelkesedésük viszhangra talál
mindenütt széles e világon, a hol csak
egy magyar szív dobog. Sőt nem is kell
annak a szívnek magyarnak lenni, csak
ideális legyen.

Kik voltak jelen? Lapunk kerete szük
volna mindazok elősorolására.

* * *

Kik nem voltak jelen? Erre már
könnyebb megfelelni.

Távollétével tündökölt a magas kor-
mány. Csak magasnak mondhatjuk, ma-
gyarnak nem, mert magyar lenni nem
mer. Nem mert jelen lenni a honvéd-
szobor leleplezésénél sem, most sem.

De talán jobban is volt ez így. Petőfi
szabadságszerető szelleme bizonyára nem
vette rossz néven azok távollétét, kik az
idealizmusból csak gúnyt üznek, kik nem
tudnak, nem akarnak lenni magyarok,
hanem csak okos prezenczmark-lovagok.

. . . f.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 31.

A képviselőház mai ülése délelőtt 1/2 11 órákor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, gróf Teleky Sándor.

A kormány részéről jelen vannak: Báró Bánffy Dezső, Lukács László, Darányi Ignác, báró Dániel Ernő.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Felolvassák az indítványok és interpellációk könyvét. Az interpelláció könyvbe három interpelláció van bejegyezve: *Olay* Lajos interpellációja, továbbá *Rakovszky* István két interpellációja, az Alsó-Kubinyi pénzügyigazgatóságnál előfordult visszaélések, továbbá a Rábaszabályozási kölcsön konvertálása tárgyában. Az interpellációk az ülés végén fognak megtétni.

Gajary Géza a pénzügyi bizottság előadója bemutatja a bizottság jelentését a budapesti—angyal földi m. kir. állami elmeügyintézetben új igazgatósági épület emeléséről szóló törvényjavaslatra vonatkozólag.

Következik a napirend szerint a *czukoradóról* szóló törvényjavaslatra vonatkozólag — általánosságban — a szavazás.

Elnök: Felteszi a kérdést, elfogadják-e a Ház Lepsényi Miklós határozati javaslatát.

A szavazás az E. betűnél kezdődik.

A szavazás eredménye a következő: *igen-nel* szavazott 36, *nemmel* 159, távol volt 257 képviselő, tehát a határozati javaslatot a Ház 123 többséggel *elvetette*.

A többi javaslatok fölött a Ház egyszerűen felállással szavazott s a többség a javaslatot elfogadta.

Következik *részletes tárgyalás*.

Lukács László pénzügyminiszter az első szakaszánál azt a módosítást hozza javaslatba, hogy a törvényjavaslat hatálya akkor kezdődjék, amikor a régi javaslat hatályát veszti, vagyis ez a javaslat augusztus 1-éig visszaható erővel ruháztassék fel, a miniszter pedig felhatalmaztassék, hogy rendeleti uton beszédhesse a prémiumra szükséges adó többletet.

Polonyi Géza: a házszabályokhoz szólva utal arra, hogy ez merőben új törvénynek látszik, ezt rögtön tárgyalni nem lehet, tessék kinyomtatni és szétosztani.

Báró *Bánffy* Dezső miniszterelnök: Ez ellen nincs kifogása, csak azt kívánja, hogy hétfőn tárgyalják a miniszter által benyújtott javaslatot.

A Ház ez értelemben határoz.

Láng Lajos szólalt fel ezután személyes kérdésben, hogy feleljen arra a vádra, a melyet *Sima* Ferencz intézett ellene. A pénzügyminiszter már kijelentette, hogy ő a kvótához irt tanulmányához nem használt fel titkos adatokat. Azért szólal fel, mert ő abban a vádban viszhangját látja a sokszor a sokszor elhangzott vádaknak. Itt az ideje hogy tisztázza magát a vád alul, mintha oly javaslatot dolgozott volna ki, mely 34 százalékos kvótajavaslatot indítványoz. Ez nem áll. Az ő javaslata alól marad a 33 százalékos kvótán is. Az ő nézete az, hogy a kvóta kérdés sehogy se tévesztessék össze a fogyasztási adók kérdésével.

Polonyi Géza: Ez programbeszéd.

Elnök: (Csenget.) A képviselő ur megígérte, hogy munkája természetét fogja megmagyarázni és bizonyára a kellő határok között fog maradni.

Láng Lajos: Azt bizonyította, hogy az egyenes adó nem jó alap a kvótára s hogy Magyarországon minden kvótaemelés nemcsak Magyarországra, hanem a monarchiára is veszedelmes. A mit tett, hazafias kötelességből tette s ennek elismerését követeli mindenkitől.

Sima Ferencz: Személyes kérdésben szól.

Elnök: A képviselő ur meglámadva nem volt.

Sima Ferencz: Szavaim értelmét akarom megmagyarázni. Azt magyarázza, hogy *Láng* maga is beismeri, hogy az ő munkálata alapján föl lehet emelni a kvótát. Sajnálja, hogy

magyar államférfi ilyen dologra használja fel eszét és tudását.

Következik az 1888. évi XXV. t.-cikknek az 1897—98-iki szesztermelési időszakra való alkalmazása tárgyában a pénzügyminiszter törvényjavaslata.

Farbaky István előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Polonyi Géza kéri a Házat, engedje meg hogy rátérhessen a szabadelvű párt tegnapi értekezletére.

Elnök a házat megkérdezi, mely azt megengedi.

Polonyi Géza: Az a kijelentés, melyet a miniszterelnök tegnap a szabadelvű párt értekezletén tett, hogy t. i., ha szükség lesz rá, akkor nem fognak habozni és erősebb rendszabályokat alkalmazni. A tegnapi nap eseménye után nem volt se koncilíáns, se loyális, se méltóságára nem vált a szabadelvű pártnak. Különösen Szemere és Kubinyi felszólalása sértő. Ez nem más, mint fenyegetés. Ha ezt tudták volna tegnap, akkor azt felelték volna: legyen hát harc, kezdjük akár ma, akár holnap. (Helyeslés a szélsőbalon.) Ezt a fenyegetést ő a leghatározottabban visszautasítja. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Báró *Bánffy* Dezső: A pártkörben történetek — azt hiszi — a Ház elé nem tartoznak. A szabadelvű párt egyhangulag járult hozzá ahhoz, amit a miniszterelnök jelentett. Kubinyi maga is kijelentette, hogy a klotürt nem czélnek, csak eszköznek tekintette. Ez nem fenyegetés, csupán csak kijelentés, amely, ha úgy tetszik, programját is képezheti egy pártnak.

Kubinyi Géza: Sohase hitte volna, hogy olyan irányú felszólalásnak legyen kitéve, mint ma. *Polonyi* olyképp idézte őt, mintha a klotürt akarná. Ő nem kormánypárti, hanem szabadelvűpárti és még *Bánffy*t se támogatná, ha nem volna szabadelvű. Éppen azért ő Tisza felszólalását, hogy a klotürt nem tartják czélszerűnek, lelke mélyéből üdvözölte. Azért szólalt fel, mert Szemere felszólt. A klotürt csak végső esetben fogadná el.

Kossuth Ferencz: Sajnálattal fejezi ki a fölött, hogy a nyilatkozatok tegnap elhangzottak, tudomásul veszi a miniszterelnök kijelentését, hogy nem volt fenyegetés, ami különben a pártot újabb harcra ösztönöznék.

Szentiványi Árpád: Az egész dolog úgy jön ki, mint mikor két gyermek össze vész, de kibékülnek s azután megfenyegetik egymást. Ő a miniszterelnök és Kubinyi felszólalását tekintve határozatnak s kéri a Házat, hogy térjenek napirendre a dolog felett. (Helyeslés.)

Rakovszky István: A békekérdésben azért... (Nevetés jobbról.)

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek!

Rakovszky István: ... azért nem vettek részt a békekisérletben. (Nagy zaj jobbról.)

Elnök: (Csenget.) Az elnöki figyelmeztetést tessék figyelembe venni.

Rakovszky István: Nem tartja helyesnek azt, hogy a kormánypárt most a béke megkötése után fenyegetőzik, hogy így még úgy fog eljánni, ha az még egyszer megtörténik.

Báró *Bánffy* Dezső: Nagyon kérem, tessék a dolog felett napirendre térni. Vagy volt komolyság a tegnapi tárgyalásokban, vagy nem, de a párt belügye nem tartozik a Ház elé. Nincs a dolog érdekében, ha ezzel a kérdéssel még tovább is foglalkozunk.

Elnök: Most már eléggé kitértünk a tárgytól, tessék azoknak felszólalni, akik a törvényjavaslatához szólnak.

Kossuth Ferencz: Kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Lukács László: Kijelenti, hogy ez a javaslat Ausztriával egyáltalán nem közös s kéri annak elfogadását.

A Ház a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadja.

Következik az államvasutakon eszközlendő beruházásokról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Tolnay Lajos előadó a javaslatot elfogadásra ajánlja.

Kossuth Ferencz: Örömmel látja az államvasutak fellendülését, de a javaslatot még sem szavazza meg, mert helytelen princípiumon épült.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után:

Konkoly Thege miklós fejtegeti a javaslat előnyeit s elfogadásra ajánlja.

Szünet után *Konkoly Thege* és *Dániel* felszólalása után a Ház megszavazta az állami vasuti beruházásokat.

A sár és kavics panama.

— Uj beadvány a polgármesterhez. —

Amily megnyugvással vette Nagyvárad város közönsége azon erélyes eljárást, melylyel dr. *Bulyovszky* József polgármester megindította a sár és kavics szállításánál elkövetett csalás ügyében a vizsgálatot, — éppen olyan rossz benyomást kelt az a szerte szalngó hír, hogy a szekeresek visszavonják terhelő vallomásaikat s így a bűnösök kicsusznak az igazságszolgáltatás megtorló eljárása alól. Zana Ágoston, mintegy megelőzéseül ennek, egy kérvényt intézett a polgármesterhez.

Azt hisszük azonban, hogy se rábeszéléssel, se ijesztéssel nem fog sikerülni a terv, s az igazság teljes valóságában ki fog derülni.

Zana Ágoston nagyvárad polgárnak, aki a bűnös üzelmeket feljelentette, fentebb említett újabb kérvényt ladta bedr. *Bulyovszky* József polgármesterhez. a következőleg hangzik:

Tekintetes Polgármester ur!

Mint hogy a város ügyei iránt érdeklődő polgárság körében most már közbeszéd tárgyát képezik azon horrend, mondhatni minden képzeletet meghaladó visszaélések, mulasztások és csalások, melyek a városi mérnöki hivatal munkarendelő, munkafelügyelő és munkateljesítő ressortjában, a közönség legnagyobb megbotrántkozására napirenden voltak s hihetőleg ma is napirenden vannak, — kötelességemnek tartom az eddigelé általam már szóval elmondottak után még a következőket előterjeszteni.

Hogy a visszaélésekre vonatkozó állítások s bejelentések nem voltak légből kapottak, részben már ma is igazolva vannak, a tekintetes Polgármester urnak saját hatáskörében hivatalból megejtett kihallgatások és jegyzőkönyvi felvételek által, melyek a leplet sok gonosz üzelmekről hirtelen lerántották, de egyéni nézetem szerint csak a kezdetnek első stádiumát képezik: mert még igen sok rohdadt van Dániában. Annyit azonban már most is állíthatni, hogy nagy tévedésben vannak azok, kik e panamaszerű visszaélések összes súlypontját egy szolgálai alárendeltségben állott korlátoit felfogásu és hatáskörű utkaparóra helyezik: mert mint mondani szokás az ördög sokkal magasabban van eltemetve.

Ezeket szem előtt tartva, véleményem szerint nem csak a város hivatott intézőinek, de minden egyes polgárnak becsületbeli kötelességévé vált felderíteni és kipuhatolni azt, hogy ki vagy kik azok, kik e gonosz fondorlatu galád visszaéléseknek akár elnézői, akár támogatói vagy okozói voltak; mert jól jegyezzük meg, hogy ezuttal nem csak kavics és sárhordásról, nemcsak *Csepeli Zsigmond* utkaparó rovásos csalásáról, van szó, hanem sok mindenféle egyéb dologokról, melyek részben ugyan már a tekintetes Polgármester ur által felvett kihallgatási jegyzőkönyvekben érintve vannak, de még felderítve és tüzetesen megvizsgálva nincsenek: Ilyen többek között az éveken át különféle helyekre történt kétségtelenül óriási mennyiségű trágyának, faanyagnak, téglának, karóknak és egyéb építkezési anyagoknak s. a. t. a város pénztárának terhére, meg nem engedett helyekre történt fuvarozása. Ilyen azon még nem elléggé tisztázott állítás, hogy például a főmérnök 8—9 év óta egy *Rákos* nevű embert tart, hol a lakásán, hol a szőlőjében, kit eseléd vagy napszámos teendőkre alkalmaz, de kinek munkáját a városi pénztárból szokták megfizetni, — a mi ha beigazolást nyer, annyi éven keresztül már magában sem megvetendő összeget képvisel.

Ilyen azon állítás, hogy egyes visszaélésekről már többször történt feljelentés úgy a közelebbi mint a jelen évben is, de sajnos és nagyon feltűnő, hogy minden eredmény nélkül.

Ilyen azon állítás, hogy a heti munkára a

kirendelt napszámokat, a főmérnök utasítása folytán Deák utmester fogadta fel, azokat ő osztotta be a munkára, ő teljesítette — igaz — az ellenőrzést, ő készítette a heti munkáról szóló kimutatásokat, melyeket valószínűleg a főmérnök ellenjegyzése után ugyancsak Deák utmester adta be a pénztárba s a folyóvá tett összegeket kezéhez vévén, ő tudni illik Deák utmester fizette a kézi napszámok összes illetményeit; — mint hogy ezen eljárás egyáltalában nem tartozott Munk Jakab vállalkozó hatáskörébe.

Azt hiszem tekintetes Polgármester ur, hogy az ilyen bölcs intézkedéshez csakugyan nem kell kommentár. Ez véleményem szerint épen olyan forma eljárás volt, mint az, hogy a kavicsot nem rakták garmadába, hogy azokat sem Deák utmester, sem a mérnöki hivatal sem az állásánál fogva erre kétségtelenül kötelességszerűleg hivatott Papp János gazdasági tanácsos éveken keresztül soha számba nem vette, de nem is vehette, minthogy a szállítást teljesített szekeresek a kavicsot minden forduló után egyszerűen a kijelölt helyre szórták s így lett Csepeli Zsigmond utkaparó bűnösségének hozzájárulásával egy szekér kavicsból 10 talán 20 szekérrel is; előidézvén ezáltal a szabályrendeleteknek a legprimitívabb utoni kijátszását és a városi pénztárnak sok ezerre tehető szörnnyű megkárosítását: nagyobb dicsőségére a mérnöki hivatal magas színvonalon álló technikai tudományának.

Hanem azért Brutus becsületes ember!

Ezeket azért voltam bátor kissé kimerítőbben részletezni, hogy mindenekelőtt indokoltam azon tiszteletteljes előterjesztésem, miszerint a felmerült és még ezután felmerülő tényeknek és visszaéléseknek a város jól felfogott érdekében teljes és tökéletes felderítése addig nem lehetséges: míg Deák utmester jelenlegi hatásköréből el nem mozdítatik*) a város részére munkát teljesítő szekeresek s egyéb munkások az ő befolyása és protekciója illetve a tőle való függés alól föl nem mentetnek, hogy ennek folytán a múlt tényeiről ő vele szemben is szabadabban nyilatkozhasanak s minden össze játszásnak eleje vétessék.

Azon reményben s azon erős meggyőződésben, hogy jelen tiszteletteljes előterjesztésem vizshangra talál, maradok tekintetes Polgármester urnak

Nagyvárad, jul. 1897.

alázatos szolgája.

Zana Ágoston.

*) Most már megtörtént, mivel az utmester fel van függesztve.

Érdekes statisztika.

— Biharvármegye mezőgazdasági statisztikája. —

A napokban jelent meg az országos magyar statisztikai hivatal kiadásában a »Magyar Korona országai mezőgazdasági statisztikájának első kötete. A vaskos, hatalmas, mintegy 4 kiló súlyú könyv a magyar mezőgazdasági statisztika fejlődésének meglepő kifejezője. Az egész Magyarország és társországainak összes községekben lévő házi állatok és gyümölcsfák községenkénti pontos kimutatása van ebben az óriási fáradságról tanuságot tevő könyvben összeállítva, melyből érdekesnek tartjuk a Biharvármegyére vonatkozó adatokat kivonatolva közreadni, annál is inkább, mivel ezek az adatok így összeállítva sem nyomtatásban, sem írásban még eddig seholsem jelentek meg.

A Biharvármegyének szánt mezőgazdasági statisztikai adatok a 766 oldalra terjedő nagy negyedréte alaku könyvből nem kevesebb mint 28 oldalt foglalnak el, mi tekintve a megye óriási kiterjedését, nagyon is igazolt intézkedés.

És most térjünk át a dióhéjba foglalt statisztikai kimutatásra, melyben a Nagyváradra vonatkozó részt is közre adjuk.

A gazdaságok száma.

A különálló gazdaságok száma Biharvármegyében 96.235, Nagyvárad város határ területén belül 812, összesen tehát csaknem 100.000. Ezen gazdasági területeket művelési

ágak szerint csoportosítva, a következő eredményt kapjuk:

Szántó föld van 772,121 kat. hold a megyében, 4.657 Nagyvárad területén, kert 15,248 kat. hold a megye, 470 a város területén, rét 163,566 k. hold a megye, 428 a város területén, szőlővel beültetett terület 4.584 hold a megye, 618 a város területén, parlagon hagyott vagy kiirtott szőlővel valamikor beültetve volt terület 5571 hold a megye, 9 a város területén, legelő van 281.181 kat. hold a megye, 831 a város területén, erdő 509.923 hold a megye, 363 a város területén, nádas 6061 hold a megye, 2 a város területén, nem termő terület 69.530 hold a megye és 155 a város területén.

Ezeknek összege 1,827.785 kat. hold a megyében és 7533 hold a város területén. — Ezekből tulajdon birtok 1,430.797 kat. hold a megyébe, 6.050 a városban, haszonélvezeti birtok 141.748 kat. hold a megyében, 200 hold a városban, haszonbéres birtok 255.240 hold a megyében és 1.283 a város területén.

A gazdasági épületek száma Biharvármegyében 18.161, Nagyváradon 131, ezekből és a szántóföldekből tűzkár ellen 1157, jégkár ellen 1089 volt biztosítva.

Fogatok száma.

Annak felemlítésével, hogy a megye területén a gazdasági iparvállalatok száma 238 (Nagyváradon csak egyetlen egy) és hogy műtrágyát az egész megyében csak 47 gazdaság használ, térjünk át az igásfogatok számára.

Az egyes lófogatok száma a megyében 1.441, Nagyváradon 307, a kettősfogatoké 12.842 a megyében, 465 van Nagyvárad városában, hármass fogat 4126 a megyében, 7 a városban. A kettős, négyes és hatos ökörfogatok száma összesen 15.253. Bivaly fogat 135, öszvér vagy számárfogat 160, tehénfogat 5096 összesen a megyében és Nagyváradon.

A gyümölcsfák száma.

Almafa van Biharvármegyében 282,371, Nagyváradon 12.665, körtefa van Biharvármegyében 113.516, a városban 9.734, cseresznyefa a megyében 77.107, a városban 3.219, meggyfa 166.553, a megyében 3.080 a városban, őszi barackfa a megyében 112.767, a városban 8.015, kajszinbarackfa a megyében 25.745, a városban 2.308, szilvafa 1.116. 754 a megyében 2.991 a városban, mandulafa 4.354 a megyében, 317 a városban, gesztenyefa 2.558 a megyében, 34 a városban, eper (szeder) fa 100.291 a megyében 346 a városban. Ezeknek összes száma 2.178.185.

Mint e statisztikából kitűnik Biharvármegyében legtöbb a szilva és almafa, legkevesebb a gesztenyefa.

A szarvasmarhák száma.

A birkák száma a megyében 9212, Nagyváradon 154, az üsző és tehének a megyében 117.207, a városban 2932, a tinóké és ökröké 117.207, a városban 2032, bivaj van a megyében 1178, a városban 48.

A lovak és egyéb házi állatok száma.

A mén, kanca és herélt lovak száma Biharvármegyében 67.981-re, Nagyváradon 1.383-ra rug. Szamár van a megyében 620 drb, Nagyváradon 101, öszvér van a megyében 30, Nagyváradon egy sincs, kecske van a megyében 27.705, Nagyváradon 36 drb, sertés van a megyében 396.992 drb, Nagyváradon 3.660 drb, juh a megyében 259.605 drb, Nagyváradon 107 drb, van. Baromfi (csirke, liba, pulyka, stb.) Biharvármegyében 1.177.483 drb, Nagyváradon 24.931 drb. van

A méhesládok száma végül Biharvármegyében 12.270, Nagyváradon 157.

Egy rövid kivonata a nagy statisztika egy részének. Az adóssággal terhelt földek számáról valamint a megye területén eladott birtokokról készített szintén igen érdekes összeállításokról majd adandó alkalommal közölünk még egy-két részletet.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Augusztus 1. Kaszinó bál Vaskóhn.
 Augusztus 2. Biharvármegye közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor.
 Augusztus 5. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 8 órakor.
 Augusztus 5. Táncmulatság Érkenézen.
 Augusztus 8. A brátkai fiatalság táncmulatsága a gör. kel. templom javára.
 Augusztus 14. A belényesi tűzoltó egylet nyári táncvigalma.
 Szeptember 24. Katonai lóvásár Nagyszalontán.
 Szeptember 25—29. Lóversenyek Nagyváradon.
 Szeptember 27. Katonai lóvásár Nagyváradon.

Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Választási határnapok Nagyváradon.

A felszólamlások szabályszerű, illetve kedvező elintézése után az autonómiai congressusra küldendő világi képviselő választása az ötös bizottság megállapodása szerint és előtt Nagyvárad-olaszi róm. kath. plébánia területén folytatólagosan ma vasárnap és hétfőn fog megejtetni a megtekintés, esetleg felszólamlás végett 8 napon át már kitéve volt választói névjegyzék szerint, a várad-olaszi róm. kath. fiu iskola IV. osztályának tantermében (fő-utca 819. sz. a.) A szavazás reggeli 9 órától déli 12-ig, és délutáni 3 órától esti 6-ig személyesen és nyilvánosan történik.

A választási határnapok a plébániai templomban is kétszer meghirdetnek. Ezek előrebocsátása után tisztelettel felkérnek a választók, hogy a nagy horderejű autonómiai ügyben szavazási jogukkal élni és szavazatukkal a képviselői megtisztelő állásra csakis oly férfit emelni sziveskedjenek, kit hitbuzgó, és szívben, lélekben s tetteikben hű és taníthatatlan katolikusoknak ismernek és tartanak.

Nagyvárad-Olaszi, 1897. július 25-én.

Dencs János,
 bizottsági elnök.

* A bibornok jótékonyága. Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök havi kegyadománya 300 frt vasárnap augusztus 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben özv. Grünwald Henrikné alelnökön.

* A kórházi szalmaégető kemence ügye. Már többször foglalkoztunk a biharvármegyei kórház szalmaégető kemence ügyével, melynek építését a Hideg-ser utca némely lakói minden áron megakarták gátolni. A belügyminiszter azonban mégis helyet adott a szalmaégető kemence építésére iránti kérelemnek, azt azonban elrendelte, hogy a kemence kéményének legalább 12 méter magasnak kell lennie, sőt a hatóság rendelkezése az, hogy bármikor magasabbra is kell emelni. Minthogy azonban a kémény így igen sokba kerülne a megyei kórház igazgató választmánya tegnapi ülésében azt határozta el hogy a kemenczét ily alakba nem építi fei, hanem a Gazdasági épület pinczéjében készítetteti azt el Gábor János vállalkozóval mert így a kémény egyik falát hozzá lehet ragasztani a most meglévő épület falához s így az tetemesen kevesebb költséget okoz.

* Nagyváradiak a moszkvai nemzetközi congressuson. A jövő hónap közepe táján tartandó moszkvai nemzetközi orvosi congressuson Nagyváradról dr. Fráter Imre, kórházi főorvos, dr. Révész Vilmos orvos, Hlatky Endre ügyvéd és Rimánóczy Kálmán építész vesznek részt, ez utóbbi kettő mint rendkívüli tag, mivel a congressuson bi-

zonyos tagsági-díj lefizetése után nem orvosok is részt vehetnek. A Nagyváradiak augusztus hó 5-én utaznak el Oroszországba Budapesten át a Kassa-Oderbergi vasutal. A congresszus befejezése után a társaság a stockholmi kiállítást is megszemléli s hosszabb utat tesznek Norvégiában is. A nagyváradi turisták szeptember közepe felé térnek csak vissza Nagyváradra hosszú körutjukból.

A moszkvai nemzetközi orvosi kongresszus magyar nemzeti bizottsága kongresszus tagjai számára a következő fontos tudnivalókat teszi közre. A rendes tagoknak tegnap érkezett igazolványaikat és szabadjegyeiket azonnal szétküldték. Az esetekben, melyekben a bizottság háromszoros felszólítása dacára sem irták meg a tagok az uti irányt, a bizottságjeltelte azt meg Galicián át Kíev felé és vissza. Némely tag utólagosan más utirányt óhajtott mit a bizottság Moszkvában haladéktalanul tudatott, de ezeket a módosításokat ott figyelembe már nem vették. A rendkívüli tagok névjegyzéke és uti iránya az orosz postán elveszett s azt a magyar bizottságnak másodpéldányban kellett sürgősen Moszkvába küldenie s ezért tagsági jegyeiket csak később kaphatják meg a rendes tagoknál. A tudományos előadások bejelentésének határideje június elseje volt. Később jelentkezettek előadásának a programba való felvétele kétséges. A bizottság végre figyelmezteti a tagokat, hogy a fehérszínű vasuti igazolványokat a hátulsó lapon aláírják. A bizottság a jegyek szétküldését már befejezte.

* **A választás.** Tegnap indult meg az országos katolikus autonómiai kongresszusra küldendő képviselő választás, városunk olasz-i és újvárosi plébániáján. A választás gr. Battyány József a kath. kör elnöke és dr. Hoványi Gyula jogakadémiai tanár köztsziteletben álló nevei körül forgott. A szavazás d. e. 9—12, d. u. 3—6-ig tart holnap és holnap után is. A szavazó (minden 24 éves róm. kath. férfi) be mondja nevét, állását vagy foglalkozását, korát lakhelyét és jelöltje nevét, ez a bizottság által lajstromba vétetik s a szavazati határnapok le- lártakor a központi ötös bizottsághoz fel- jesztesztek.

* **Huszonöt éves találkozó.** Azok akik ezelőtt 25 évvel együtt tették le a debreczeni collégiumban az érettségit 1872-ben tegnap előtt összejövetelt tartottak Debreczenben a Dobos-pavillonban. A 25 év előtti iskolatársak közt van egy pár biharmegyei ember is, ezek S z a t h m á r y K i r á l y Andor főszolgabíró Bihar-Tordáról Olasz József aljárásbíró Székelyhídról, Éder Géza főszolgabíró Beébből és Osváth Imre budapesti kir. törvényszéki bíró. Az iskolatársak legelőször a debreczeni kollegium tanástermében találkoztak egy negyedszázadnyi távollét után. Nagyrésztük családját is magukkal hozta. Délben a Dobos-pavillonban banquet volt, melyen felolvasták a jeleuleg Félix-fürdőben üdülő Imre Sándor budapesti egyetemi tanárnak levelét, ki egykor tanáruk volt.

A levél így hangzik:

Tekintetes ügyvéd ur!

Élete estéjére jutott öregnek nem adódhatik semmi oly öröm, mint ha a jó emlékezés, tehát szeretet némi jelével találkozik.

Ezért vagyok én mélyen meghatva, ma vett kedves sorai s nagybecsű szives meghívása által.

Fájdalom, ennek meg nem felelhetek, gyengélkedésem miatt; de kérem, méltóztassék jelentem helyett hű emlékezetemet, őszinte nagyra- becsülésem, kegyeletes ragaszkodásomat egykori tanítványaimnak kijelenteni.

Sajnos, hogy aránylag nagy száma hunyt el a kortársaknak, azonban látom, hogy a nagyobb rész, az életben maradt társak egész sora, diszes állásokban szolgálja a hazát és abban az egyházat és iskolát.

Az élet újra adjon erőt, tartós egészséget, hosszú életet fáradozásaihoz, sikert, jutalmat — küzdéseikre! Áldást minden szeretteinkre!

És adjon áldást kiváltképpen arra a főiskolára, melynek mindnyájan növendékei, tehát részben szellemi gyermekei voltunk, melynek állandó virágzásáért magas tudománybeli és erkölcsi értéke

fennmaradásáért mindnyájan buzgón esdeklünk. Ismételve kifejezvéen legszivesebb köszönetemet és áldáskívánatomat, egyenként és összesen forrón üdvözölve nagyrabecsült volt tanítványaimat és kikérve további jó emlékezéseket, maradtam tek. ügyvéd urnak s igen t. társainak Nagyvárad, Félix-fürdő 1897. jul. 26. tisztelve szerető polgártársuk.

Imre Sándor.

A banquet után a megjelentek lefényképeztették magukat.

A társaság este a Margit fürdőben gyülekezett vacsorára, honnan csak a késő hajnali órákban oszlott szét.

Reggel a volt iskolatársak közösen jelen voltak az istentiszteleten.

Választási határnapok a nvárad-újvárosi róm. kath. plébánia területén.

Az autonómiai congressusra küldendő világi képviselő választása az ötös bizottság megállapodása szerint folytatólagosan aug. 1-én és 2-kán ejtetik meg a nvárad-újv. róm. kath. fiúiskola (Körös-utca) I. osztályu tantermében. A szavazás reggeli 9-órától déli 12-ig és délután 3 órától esti 6-ig személyesen és nyilvánosan történik.

Nagyváradon, 1897. jul. 27.

Nemeskey Andor,
bizottsági elnök.

* **A Félix-fürdői Pecze-patak tisztítása.** Déry János nagyváradi kereskedő, kinek Rontó mellett mészegető telepe van, panaszt tett a központi főszolgabírónál, hogy tiltsák meg a prémontrei rendnek, miszerint a Félix-fürdői szemetet a Peczepatakba eressze, mert a sok piszok lassanként egészen beiszapolta a patak medrét, úgy hogy most már kis zivatar esetén is, a Pecze annyira megdagad, hogy kiönt medréből s megtölti az ő mészegető kemenczeit, melyekben e miatt a munkának sokszor szünetelnie kell. — A panasz most van II. foku elbírálás alkt.

* **A kormányozható léghajó.** Cook-Patriknak hívják azt a boldogtalan embert, aki New-Yorkban a kormányozható léghajót legujabban feltalálta. A hatóság, amely ismeri már az e fajta találmányokat, nem engedte meg Cooknak, hogy nyilvánosan felszálljon, Cook az elszánt légi utas az éjszaka esendjében a Washington-hidhoz lopódzott s az egyik karfához hosszú kötéllel oda kötve magát, lassankint fölemelkedett gépével a magasba. Még nem volt három méternyire sem a hidtól, amikor a szél megfordult és Cook ur már nem fenn de len lebegett. A kötél ugyanis megbizhatóbb volt a masinájánál s így földi porhüvelyét baj nem érte. De víz és hid között kellett kalimpálódzni egy darabig, míg ordítására ki nem szabadította veszedelmes helyzetéből két rendőr. De így is emlékezetes lesz fel, illetve leszállása, mert éjjeli esendháborításért keményen megbüntették.

* **A nagyhidat újra festik.** A felső vashid, vagy más néven Nagyhid az időjárástól nagyon megvedlett. A festést lemosta az eső s a rozsdá mutatkozik itt-ott. Nehogy ez a veszedelmes ellenség nagyobb kárt tegyen a hidvasszerkezetében, a város újra festeti a hidat. A polgármester a befestésre pályázatot hirdet s a zárt ajánlatokat augusztus hó 14-ig lehet benyújtani.

* **Halálozás.** Részvéttel vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak a legmélyebb fájdalommal tudatjuk a legjobb férj, atya, testvér és rokonnak S z a b ó F e r e n c z-nek folyó év július hó 31-én reggel 2 órakor élte 56-ik, boldog házassága 21-ik évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai augusztus hó 1-én d. u. 3 órakor fognak Magyar-utca 349-ik szám alatt levő lakásnál az ev. ref szertartás szerint tartandó ima után a Bonai-kuti sirkertben öröknugalomra tétetni. Mely végtisztességételle az elhunyt rokonai barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1897. július hó 31-én. Béke poraira! Özv. Szabó Ferenczné szül. Kocsis Agnes

az elhunyt neje, ifj. Szabó Ferencz, Szabó Ágnes, Szabó István, Szabó Béla, az elhunyt gyermekei Özv. Bokor Ferenczné az elhunyt nagynénje, Kocsis Sándor és neje az elhunyt apósa és anyósa, Szabó Mihály és neje, Szabó András és neje, Szabó Péter és neje, Szabó János és neje, Özv. Tarsoly Józsefné, ifj. Kocsis Sándor és neje, Kocsis János és neje az elhunyt testvérei, sógorai, és sógornői.

* **Egy elzüllött élet vége.** Egész Nagyvárad, sőt még másfelé is sokan ösmerték Simonits János volt végrehajtót, téglagyárost. Hangos volt a vendéglő vagy kávéház, a hol megtelepedett s teljesen uralva a helyet, nagyhangon beszélt az Aja-Sofia mecset égbe meredő kupolájáról, az egyiptomi gulákról stb. Sokat utazott, sokat látott, de még többet állított. Később nagyon viszontagságos volt az élete. Hamis esküért a törvényszék elítélte, majd Horvátországban gyült meg a baja valami lopásért a hatósággal. Akkor az a hir jött, hogy a fogházban öngyilkos lett. Később kisült, hogy nem igaz az öngyilkosság hire. Simonics él s Budapesten tengeti örömtelen életét. Ezt igazolja a fővárosi rendőrség egy megkeresése, mely most érkezett Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalához. Az átirat szerint július hó 17-én a főváros első kerületében, Fehérvári utcán, a téglaházi tó mellett egy embert találtak eszméletlenül. A mentők a kórházba akarták szállítani, de az uton meghalt. A vizsgálat során Simonits Jánost ösmerték fel a szegény emberben. A fővárosi rendőrség adatokat kér az életére vonatkozólag. Bajos volna megírni a pontos életrajzát.

* **Uj váltóblanketták.** A pénzügyminiszter a bélyegzett váltó őrlopok tárgyában a következő rendeletet adta ki. A bélyegzett kincstári váltó-őrlopok forgalomba bocsátása tárgyában 1883. évi április hónap 22-án 24.733. szám alatt kelt s a magyarországi Rendeltek Tárá-nak 1883-ik évfolyamában 75. szám alatt közre tett körendelet harmadik bekezdésében foglalt határozmányok részben akként módosultak, hogy a különböző osztályu új forintos, mint krajczáros bélyegzett kincstári váltó-őrlopok ez évi augusztus hónap 1-től kezdve kincstári jövedék feliratu, folytatólagos vizjeggyel gyártott papíron kerülnek forgalomba. A pénzügyminiszter legujabb rendeletében közli a pénzügyi hatóságokkal, hogy a különböző osztályu új forintos, mint krajczáros bélyegzett kincstári váltó-őrlopok ez évi augusztus hó 1-től kezdve »kincstári jövedék« feliratu, folytatólagos vizjeggyel gyártott papíron kerülnek forgalomba.

Választás Várad-Velenczén.

A kath. autonómiai congressusra a várad-egyházmegeyéből küldendő követ megválasztására a navárad-velencei plébániai egyház területén a szavazás a helybeli rk finépiskola tantermében augusztus 1-től augusztus 3-ig lesz. Augusztus 1-én, vasárnap délelőtt fél 11-től 12-ig, délután pedig 4—6 lehet szavazni. Augusztus 2-án és 3-án hétfőn és kedden pedig délelőtt 9—11-ig, délután 4—6-ig lesz a szavazás. Miről e plébánia területén lakó 24 évet betöltött és korosabb róm. kat. férfiak tisztelettel értesitetnek.

Kelt Nagyváradon, 1897. július 26-án.

Gabriely Lajos,
elnök.

* **Reform a levélírás terén.** A magyar kir. szabadalmi hivatal szabadalmat adott most egy valóban amerikai találékonyásra valló találmányra, mely ha életbe lép, bizonyára általános feltűnést fog kelteni mindenütt. A találmány lényege röviden kifejezve a következő: Egy levélborítékul is szolgáló finom levélpapír egy öt krajczáros levélbélyeggel együtt egy krajczárért szerezhető meg. A titka ennek az

olcsóságnak a következő: A levélpapíros szélein hirdetések lesznek, amelyeknek jövedelme lehetővé teszi azt, hogy a hét krajczár értékű bélyeges levél egy krajczárért szerezhető meg. Az olcsóság miatt a levelek forgalma előreláthatólag óriási lesz, tehát a hirdetések, amelyek különben olcsók lesznek, a legszélesebb körben fognak terjedni. A találmány kitűnőségét tehát legjobban jellemzi az, hogy mindenki nyer rajta; a bélyeges levélpapíroson, nyer, a hirdető mely szintén olcsó áron széleskörben terjesztheti hirdetését, nyer továbbá az állam, mely minden levél után megkapja a feltalálótól az öt krajczáros bélyeg árát. A bélyeg rá lessz nyomtatva a levélborítékra. A kereskedelmi miniszter mint értesülünk, igen érdeklődik a miniszter a praktikus találmány iránt, mely eddig csak abból az okból nem léphetett még életbe mert az államnyomda mostanában nem ér rá a bélyegek nyomtatására. Az ügyes feltaláló Knlin Vilmos, a Magyarország kiadóhivatalának tisztviselője.

* **A Bihar-Diószegi takarékpénztár megnyitása.** A bihardiószegen alakult takarékpénztári részvénytársaságot, — mint levelezőnk írja, ma fogják megnyitni ünnepélyesen. A takarékpénztár helyiségében lesz először az ünnepély, hol az igazgató beszédet tart. Ezután bankettre gyűlnek össze, melyre a részvényeseken kívül a város színe-java meg lesz hívva. A bankett mintegy százhusz terítékű lesz. Hétfőn már aztán megkezdődik a bank, az üzemet. Összesen négy tisztviselő van, kik közül a nagyváradiaknak csak egy ismerősük van s ez V e n d l e r Ernő a főkönyvelő, ki eddig a nagyváradi Gazdasági és iparbank-nál működött.

* **Drága tanács.** A jó multban történt egyik nagyobb vidéki városunkban, a hol most is jót kaczagva beszélnek erről a dologról. Kovács urnak erős köszvénye volt, olyannyira, hogy már hónapok óta nem tudta elhagyni szobáját, karosszékéből is úgy emelték ki szolgálói, ha már az ülést is nagyon meguntá. Egy napon Kovács urnak rendkívül fájdalmi voltak, közel állott a megőrüléshez. Ekkor kopognak attaján s egy előkelő külsejű ur lép a szobába, a betegnek lehetőleg udvarias »szabadjára« az idegen tiszteletteljesen meghajlik és Gubacsi urnak mutatja be magát. »Bánrévi báró, kit szerencsés lehettem kigyógyítani, küldött urasághoz s bár nem sok idő felett rendelkeztem, megkísérlem.« — »Ah, édes doktor ur, — vágott közbe a nagy beteg, — ön igazán jó ember. Isten hozta házamban! Éppen jókor jön, végtelenül szenvedek.« — A doktor egy szempillantást vetett a szoba berendezésére majd asztalon heverő drágaságokra, aztán odaforodott a bereghez: »Hát egyáltalán meg se tud mozdulni? Sajnos, ugy van. Négy szolga emel ki karosszékemből. — Nem volnának véletlenül kéznél szolgálói.« — »Sajnos nincsenek itt; most küldtem őket a pinczébe, bort hozatok velök.« — No nem tesz semmit; de kiáltani csak tud hangosan? — »Sajnos azt sem tudok; mint észreveheti, igen gyenge már a hangom.« — »No, az sem tesz semmit! Akkor azonnal meg is kezdem működésem.« — Ezzel odamegy az asztalhoz, zsebre teszi az ott heverő arany órát láncostul, ezüst dohány szelencét, gyűrűket, szóval minden elmozdíthatót, a mit csak hirtelenében észrevett; azután, mint a ki rendesen végezte dolgát, udvariasan köszönt az ámulatlól szinte kővé meredő betegnek és szól: »És most fogadja tanácsom. Ha sem megmozdulni, sem segítségért kiáltani nem tud, úgy máskor vagy zárja be ajtját, vagy őriztesse magát embereivel.« Szólt és eltűnt. A beteg pedig, úgy mondják, már nem a köszvényét fájlalja.

* **Új állás szervezése.** A városi főszámvevői hivatalnál annyira felszaporodott a munka hogy a jelenlegi személyzet nem képes elvégezni. R a g á n y János főszámvevő tegnap előterjesztést tett, a melyben javasolja, hogy a felesleges és jelenleg is betöltetlen v á m e l l e n ő r i állást szüntessék be s e helyett egy második a l s z á m v e v ő i állást szervezzenek 1200 frt évi dotációval. Ez által az évi budgett 400 frttal emelkednék, mivel a vámenellenőrnek csak 800 frt fizetés van megállapítva.

* **Változások a rendőrségnél.** A nagyváradi rendőrségnél, a mai nappal nagyobb változás történik, mit tájékozás végett sietünk

tudatni a közönséggel. Sarkadi J. rendőrbiztos ugyanis megvált ügyosztályától és a cselédügy osztály vezetését vette át. A Sarkadi ügyosztályát ideiglenesen Mandel Ferenc rendőrbiztos vette át. A többi ügyosztályokban ez ideig nem történt változás, de rövid idő múlva, nagyobb cserék fognak történni. Annak idején, tájékozás végett ezt is tudatni fogjuk a közönséggel.

* **Bismarck házassága.** Bismarck herceg tegnap ünnepelhetné volna meg aranylakodalmát, ha neje, a kivel körülbelül ötven évig élt együtt boldog házasságában, három év előtt meg nem hal. A Bismarck-pár házas élete valóban mintaszertü volt boldogságát soha egy árnyék sem homályosította el. A volt berlini angol nagykövet elbeszélte egy alkalommal a következő epizódot ebből a házasságból. Egy napon a nagykövet e kancellárnál volt s megjegyezte.

— Herczegségednek kellemetlen lehet az, hogy annyi politikai és személyes látogatást kell fogadnia naponta.

— Oh, nem — felelte Bismarck. — Feleségemnek igen ügyes módja van arra, hogyan kell észrevétlenül eltávolítani azt a vendéget, aki sokáig feltartóztat. Ilyenkor mindég kikiált az ajtón: Ottó talán már ideje volna, hogy bevedd az orvosságot.

Alig hangzottak el e szavak, kinyílt az ajtó s Bismarck felesége beszólott a fogadó-szobába:

— Ottó, talán már ideje volna, hogy bevedd az orvosságot.

* **Névváltoztatás.** Lövy Jakab nagyváradi lakos vezeték nevét »László«-ra változtatta.

* **A kijátszott vám.** Az elmúlt években nagy szokás volt, hogy a vidéki szekeresek, csak hogy a hidvám fizetését kikerüljék, a körös alsó füzési részén levő csekély vízen mentek keresztül. A rendőrség most intézkedésként arra nézve, hogy a vidéki szekerek meg ne sprórolhassák a vámot. Egy rendőr van állandóan kirendelve a körözsparra, ki állandóan itt posztol, hogy ellenőrizze és megakadályozza a szekerek átkelését. Bizonyára, meglehetősen summát fognak így a város kasszájának megtakarítani.

* **Aratók invasiója.** Tegnap reggel valószínűleg ellepték az arató munkások, a rendőrségi hivatolt. Örley Kálmán bérletéről, a Csökmőhöz tartozó Bánom pusztáról jöttek be Nváradra. Bevégezték az aratót s a keresményüket pénzben kapták ki. A csoport vezetőket vették fel a díjat, a mely bizony elég kevés, de még ezen a kevesen sem tudtak megosztani. A 20 csoport vezetőjét, Varga Sándort hozzá még megrohanták s elvették tőle a felosztandó 42 frt forint 60 krt. A többiek pedig azért mentek a rendőrséghez, hogy az ossza fel köztük a keresményüket. Csak este fele szállingózott el a munkások utóljá a rendőrség laktanyájáról.

* **Megugrott süteménykihordó.** K u r e z Ignác kapucinus utcai péknek G o l d b e r g e r Ignác nevű sütemény kihordója ugylátzik meguntá gazdája szolgálatát csak hogy tegnapelőtt midőn gazdájától vagy 15 forint áru süteményt kapott kihordás végett, a helyett, hogy a pénzzel este beszámolni hazatért volna elillant s az eladott sütemények árát elitta és elkártyázta. Kurcznak feljelentése tolytán egyik lebuja tegnap eicsipték a rendőrök és bekisérték a kir. ügyészséghez.

* **A tündérvár.** A sellők tündérvára, melynek csillogó falaira vizililiomok kusznak s a tengerek világának zernyi lakói hemzsegek kíváncsian körül, immár nem tartozik a mesék országába, megcsinálták a modern technika merész kísérleteinek hazájában, Amerikában. Tündér helyett azonban egy newyorki kövér tőkepénzes lakik benne, ki millióit a kőszénbányákban szerezte. Egyik birtokán hatalmas tó terült el, melynek vizét óriási költséggel lecsapoltatta. Az üres meder legmélyebb pontján azután megkezdődött a munka. Hatalmas kő és cementpillérek emeltek, ennek a tetején épült föl az újkor tündérvár, egy szép kis villa, mely nyaraló helyül szolgál a dús gazdag szenes embernek. A villa váza aczélból készült, oldalfalai és teteje pedig csillogó üveglemezekből. Három gyönyörűen berendezett szoba van benne, köztük egy dohányzó és egy ebédlő. Mikor az egész elkészült,

ujra teleeresztették a tó medrét vízzel, melynek hullámai összecsapnak az épület fölött. Fönn a víz színén csak a művészileg elkészített óriási vizililiomok jelölik a kis tündérvár helyét, mely kelyhükön keresztül kap friss levegőt. Lenn ugyancsak a víz alatt egy kis szintén üvegből készült alagut vezet a partra, a milliomos kastélyába. A villából hatalmas reflektorok, imitált vizirózsa kelyhébe rejtve messze megvilágítják a tó vizét, melynek fantasztikus állatai ezrével hemzsegek az állatszó, ragyogó üvegfalak körül, a mélyből felnyuló hinárok és más vízi növények és virágok távolba vesző labirintusában, olyan különös ez a hangtalan élet. A nap tikkasztó melege nem hatol ide, kellemes hűvösség lengi át a szobákat, elpihentető álomba ringató csöndességen át mélé, elhalón szűrődik át a kastélyban fölhangzó zene; így üdül az, kinek milliói vannak.

* **Kié a tehén?** Folyó hó 26-án éjjel csilagváros Bányasoron egy ismeretlen paraszt kinézésű ember egy veres szőrű riska tehenet hajtott, s midőn az ott éjjeli szolgálatot teljesítő rendőr a tulajdonjog igazolására felhívta, ezen ismeretlen ember megszaladt s a sötét éjben nyomtalanul eltűnt. Minthogy a tehén a város majorjába élelmezés alá vétettet tulajdonosa ez uton hivatik fel, hogy a tehenet 8 nap alatt a rendőrkapitányságnál vegye át, mert ellen esetben az mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen elfogadtni. Nagyvárad, 1897. július 31 Gerő r. alkapitány.

* **Vesztett eb garázdálkodása.** A napokban a székelyhídi járás több kutyájában ismét egy vestett eb kóborolt. Őt kutyát megmárt, míg végre aztán agyon lötték a garázdálkodó állatot. A megmárt ebeket is meglöttek s így minden veszély elmúlt a nélkül, hogy emberben kár történt volna.

A megyei kórházi igazgató választmány ülése.

Nagyvárad, július 30.

Biharvármegye kórházi igazgató választmánya f. hó 30-án délelőtt 10 órakor ülést tartott a vármegyeház kistermében.

Jelen voltak: Szunyogh Péter alispán elnöke alatt Papp János, Miskolczy Árpád, Dr. Fráter Imre, Szász Ágoston, Széchenyi Jenő, Darabanth Elek, Keszthelyi Zoltán, Dr. Bartha János és Dr. Popovits György.

Az ülés megnyitása után Keszthelyi Zoltán a választmány jegyzője előterjesztette a belügyminiszternek a kórház jövő évi költségvetését jóváhagyó határozatát, mely szerint a szükséglet 72.288 frtra, a fedezet 2018 frtra van előirányozva, vagyis a hiány 70.270 frt. Ezen összeg a napi ápolási díjakból fedezendő. Az eddigi 81.71 kr. napi ápolási díjat a miniszter 82 krra emelte. Az így előálló 0.29 kr. többlet a tartalékalap gyarapítására fordítandó.

Szóba került azután a kózkórház szalmaégető kemencéjének kérdése, melynek építése ellen a Hoványi testvérek felebbtek, de mely végre is engedélyezve lett a belügyminisztertől, az ez ügyben hozott határozatot lapunk újdonsági rovatában hozzuk. — Elhatározta azután a választmány, hogy a kórház dezinficiáló helyiségét szárító szobának alakítsák át, mely mellett a dezinfektort az épülethez csatolt kis felszerben helyezik el. Az összes munkákat, melynek összege 576 frtra rug, a megye házilag végezteti Gábor János vállalkozóval.

A folyton szaporodó elmebeteg részére egy új elmebeteg pavillont fog a megye építtetni, minthogy azonban az annak elhelyezésére szánt terület némileg nagy, a szükséges területet a nagyváradi I. sz. püspökségi kertből a bibornok hajlandónak mutatkozik átbozsátani, köteles azonban a kórház egy ugyanily nagyságu területet a tulajdonát képező földdarabból egy másik helyen kihalítani s azt a püspökségnek átadni.

Miskolczy Árpád főszámvevő a kórházi gondnokságnak pénzkézelési és egyéb könyveit átvizsgálva, azokat rendben találta.

Lipták Rezső megyei pénztári irnoknak a múlt évi kórházi pénztári számadási munkálatok elkészítéséért 50 frt jutalmat szavaztak meg.

Miskolczy Árpád főszámvevőnek a közkör-

ház 1896. évi számadásainak felülvizsgálatára vonatkozó jelentése terjesztetett végül elő, mire az ülés 1/2-kor véget ért.

MULATSÁG.

Az iparos ifjak táncestélye. A nagyvárad-i iparos ifjak ma, vasárnap kedélyes táncestélyt rendeznek Karger Sándor nyári mulatóhelyiségében. Az ifjuság mindent elkövet, hogy a mulatság minél jobban sikerüljön s a meghívottak pompásan szórakozzanak.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

XI-ik Lajos.

— Gál Gyula jutalomjátéka. —

Zsufolt ház.

Sok taps, rengeteg taps.

Unalmas, cselekmény nélküli darab.

Ez volt az este a színpadon a helyzet signaturája.

Az előadásról azonban csak elismeréssel kell szólni.

Szinte kár volt olyan kerekded, szabatos előadás erre a tragédiának nevezett költői beszélyre.

Igen, költői beszélynek nevezhető ez a darab, mert olyan cselekmény, mi megkapó, mi drámai — nincsen benne, — azonban szép, poeticus és filosoficus monologok és dialogok sűrűn fordulnak benne elő.

A bűnös, szeszélyes, beteg XI Lajost Gál Gyula személyesítette és pedig eredeti felfogással, jeles kivitellel.

Látszott, hogy nagy tanulmány tárgyává tette szerepét. Meg is volt annak játszva minden sora, úgy hogy annál már jobbat kívánni nem lehet.

Fel is hangzott a tapsvihár a játéka, különösen a harmadik felvonás végén, amikor is mintegy 15-ször volt kénytelen a lámpák elé jönni.

Ezt a mostanában divatra kapott szokást, hogy t. i. egy negyed óra hosszán át hangzik a taps — nem tartjuk helyesnek.

Elvégre is a színészre teher és nem kitüntetés az a sok hajbókolás, — az előadás pedig ez által nyújtatik! Aztán meg nem helyes ez azért sem, mert úgy tűnik fel a dolog mintha claqurok rútködnének.

Keszler (Ferencz atya) kis szerepében is kiválóan játszott. Kenetesen, szívhez szólóan szavalt.

Somló E. (Dauphin) a nem neki való szerepben is igen ügyes kedves volt.

Bács K. (Commune) Szendrei M. (Olivier) szabatosan, kifogástalanul játszottak.

Czakó t. (Cotier orvos) most láttuk először nagyobb szerepben és mondhatjuk, hogy becsületesen megállotta helyét. Szépen, értelmesen szavalt. Beszédét kifogástalan mimikával és gusztaussal kísérte. Megérdemli, hogy mint magán szereplő működjen. Gratulálunk!

Horváth Paula (Illania) jól állotta meg helyét.

A disztetés szép volt, a rendezés kitűnő.

K. Rezső.

A jövő heti műsor. A jövő heti műsor megint kellemes estét fog nyújtani a színházi publikumnak, különösen pedig a gourmand színi habitueknak. Péntektől kezdve ugyanis négy estén át fognak vendégszerepelni a budapesti »Nemzeti Színház« kitűnő művészei Viziváry Gyula, neje Viziváry Szigethy Jolán és leányuk Viziváry Mariska, kik Sudermann kitűnő darabjában a »Pillangó csatában« lépnek fel először. Az egész ország ismeri ezt a derűs kedélyvel megáldott színésszpárt, kik oly fényes tehetséggel vannak megáldva s kik oly kitűnő módon értenek ahhoz, hogy kell a közönségnek igazi élvezetet szerezni. Bizonyára nagy közönség fogja megostromolni pénteken Gonda László pénztárost a jegyekért. Még azok is, akik sokszor látták Vizivárykat, el fognak menni a színházba, mert Viziváry Mariskát, ki alig pár éve végezte a színiakadémiát, nem igen ismerik még az országban, csak az apja után s így kíváncsi mindenki az »apja leányára.« A

heti műsorra kétszer újra ki van még tűzve »Trillby« azonkívül a múlt héten nem épen kifogástalan előadásban színrekerült, »Nap és Hold« és Strauss fülbemászózenéjű operettje »A böregér.« A Vizivári előadásra jegyek már szerdától kezdve válthatók.

Heti műsor.

Hétfő: Trillby.

Kedd: Nap és Hold.

Szerda: Trillby.

Csütörtök: Böregér.

Péntek: Pillangó csata. (Viziváriék első fellépte.

Szombat: Mama.

Vasárnap: Csizmadia mint kísértet.

Hétfő: Ármány és szerelem.

Uj harangláb a g. kath. templomban.

Nagyvárad, július 31.

Közel két éve annak, hogy városunk gör. szert. kath. polgárai nem gyönyörködtek husz métmázsás nagy harangjuk kellemes érezhangjában.

Ugyanis még 1896. évi január hó 6-án (az ó naptár szerint 1895. évi december hó 25-én) vagyis a grékus N.-Karácson első napján reggeli 6 órakor a torony akkori s jelenlegi lakója s a város tűz-és felügyelője, Makocsán Tótyer, a mikor épen »Matitunum«-ra, azaz »Vecsernyé«-re akart beharangozni, észrevette, hogy a harangokat tartó falábak és különösen a nagy harang falábai el vannak korhadva s nem képesek ellentállani a harang nagy mozgató erejének, mely esetről még az nap jelentést tett az Ór-kanonoknak, ez pedig elejét vevő a fenyegető nagy katasztrófának, megtiltotta a nagy haranggal való harangozást. Ettől fogva tehát a grékusok legnagyobb fájdalmára, egész folyó év július hó 30-ig megnémult a szép bangu nagy harangjuk. S e hosszú idő alatt, — sajnos, de való, — a ezekre kimenő gör. szert. katólikusok közül egy sem jelentkezett, hogy az elkorhadt falábak helyett új vaslábakat állíttasson fel a saját költségére, mert hiszen mindannyian szegények.

Az említett napon azonban, meglepetten vették észre, hogy daczára annak, hogy a 7. órát elűtötte, (a mely időben a graecusoknál az intentionális szent. miséket szokás végezni,) a toronyban sűrűnek, — forognak; — dörömbölnek, kalapálnak, de egyáltalán nem harangoznak. A hívek pedig csak a későbbi órákban — midőn t. i. felmentek a toronyba megtudni okát annak, hogy hát miért nem harangoznak értesültek arról, hogy Pável Mihály nagyvárad-i püspök a saját pénztárából 3000 koronát utalványozott ki egy vasból való haranglábak felállítására.

E nehéz munka megoldását a soproni híres Seltenhoffer Frigyes harangöntő cég vállalta fel a cég pedig a munka vezetését Tevel Antal gépész mesterre bízta, aki alig 14 nap alatt készen lett a munkával s július 31-én délelőtt 11 órakor a toronyban megjelent Busch Dávid városi főmérnök, Mandel Viktor rendőrbiztos városi kiküldötteknek, — nemkülönben Gezs Miklós püspöki jószágigazgató és püspöki megbizottaknak avval be is számolt, a kik aztán megvizsgálván az ügyesen kiállított nehéz munkát azt hibátlanak és tartósnak találták, miért is a vállalkozó cégnek, de különösen a vezető szakmesternek, Tevel Antalnak elismerésüket nyilvánították.

Délután 3 órakor pedig »Vesperasra« azaz »Vecsernyére« a nagy harang ékes szava hívta össze a híveket Isten szent hajlékába, figyelmeztetvén őket, hogy a következő nap, amely nemcsak vasárnap, hanem Illés próféta napja is, — hő imával kérjék az egek Urát, hogy valamint egykoron Illés próféta kérelmére megnyitá az ég zsilipeit és kövér cseppekkel áztatá meg a sovány mezők tikkadt göröngyeit s ugyan-csak Illés próféta imájára hajtva megszáritá az ég csatornáit, melyeken dusan ömlött az égi áldás, — úgy tekintsen most is kegyesen a Benne bizókra és szüntesse meg a már-már végpusztulással fenyegető esőzéseket.

Azok pedig, akik 1896. év január hó 6-tól kezdve egyebet sem óhajtottak a jó Istentől, csak hogy addig éljenek, míg még egyszer fog-

ják hallani a nagy harang bariton hangját, most már hálatelt szívvel mondhatják az öreg Simeonnal: »Most bocsásd el Uram békével a Te szolgádat, mert — hallották füleim a tiszteletedre följajlott nagy harangnak érezhangját.
Bükalji.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad-i kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Dobosffy Alajos.

1500. Brunner Rozália — Stern Sámuel.

1697. Simolya Mihály — Heinrich Mayer.

1588. Iries Szófia — Iries Petru.

1615. Adler Ignác Heisler Fáni.

1617. Beles János — Krasován Ferenczné.

1624. Sisler Sámuel Bienenstok Etel.

1653. Vajda Imre — Apró Endre.

1654. Pelbarthi tkptr. — Popovits György.

A büntető törvényszéknél a hét folyamára kitűzött ügyek.

A megalakulandó tanács tagjai a jövő hét folyamán is ugyanazok lesznek, mint a múlt hetiek Targyalás alá kerülnek a következő ügyek:

Hétfőn 2.

Szilágyi Gábor ellen lopás büntette; — Kupferstein Béni ellen sikkasztás vétsége; — Várad-i György ellen rablás büntette és Major Mihály ellen szándékos emberülés büntette miatt.

Pénteken 6.

Papp Ferenc és társai elleni súlyos testisértés büntette; — és Ambrus Tanász és társai ellen, szándékos vagyon rongálás vétsége miatt.

Elített uzorás. A nagyvárad-i törvényszék tegnap fejezte be a Fisch Dávid ellen uzora vétsége miatt indított büntőtargyalást. A kihaltatott tanuk, valamint a végtargyalás folyamán felmerült egyéb körülmények beigazolták, hogy a vádlott csakugyan vétkes.

A törvényszék rövid tanácskozás után, a vádlottat uzora vétségében mondta ki vétkesnek és három havi fogházra ítélte.

A vádlottat Keledy József, jeles ügyvédünk védte s beszéde telve volt mély jogászai érvekkel és realizmussal.

Az ítéletet, még tegnap kihirdették a vádlott előtt. Apellált!

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

81.

Barátságos mosollyal üdvözölte a férfiakat s Ottónak most először tűnt fel, hogy mily szép fiatal lány lett Daisyból. Szerencsétlen szerelme óta először jutott eszébe, hogy még más asszonyi lény is volt, ki neki oly sok fájdalmat okozott, sőt többet, teljes romlását.

— Bácsim! nem szép ez a virág? Az erdőben gyönyörű harangvirágot találtam, nemde ez a te kedves virágod?

— Én is nagyon szeretem, szólott Ottó, Vilmos helyett.

— Valóban Vaelbek ur? Akkor adok egyet.

Mig a virágokat az asztalon rendezte, leesett az Ottó gyűrűje a földre, de egyikőjük se vette észre. Ottó elvett egy fehér virágocskát s mig illatát élvezte, szeméi folyton a kedves alakon csüggték.

Vilmos észrevette, ő maga is csodálta Daisy szépségét, mikor a szobába belépett, azonban ő mar régebben figyelte, mint fejlődött ki a szegletes gyermek szép nagy leánygyá, s ez az ő műve volt, azon esté, mikor ő betegen ott feküdt s a gyermek bánatát, lelkét felébresztette s e lélek az igénytelen testet átjárta átizzasztotta, széppé tette, oly széppé, milyen Daisy különben soha sem let volna.

És most Ottó is észrevette azt, mit Vilmos eddig kizárólag sajátjának gondolt; Vil-

mos úgy érezte, hogy ki kell karjait nyújtania, hogy Daisyt Ottó szemei elől eltakarja, a következő pillanatban azonban igazán megkövetelte magát e gyenge érzelmeiért.

Mi joga volna neki az ő fiatalságához, a Daisy szépségéhez, életéhez?
Hogy követelhetné azt, hogy Daisy csak az ő számára legyen szép? Daisy miye neki, vagy miye lehetne?

Es erre megjött a gondolat, hogy most kell határozni Daisy jövője felett.

Ottó tréfált Daisyval, az kedvesen nevetett szemei fényltek a hosszú sötét pillák alatt.

Hogyan mit kívánhatna Daisy számára legjobban ez életben mint tanítója, mint gyámja? Van-e több olyan ember a világon, mint az ő derék, becsületes barátja, kire szívesen rá bízhatja?

Es e hirtelen támadt eszmétől legyőzve székebe vetette magát, sápadt sovány arca oly fájdalmas kifejezést öltött, hogy Daisy ki Ottóhoz épen tréfás kérdést intézett s feleletét várta, hirtelen hozzá szaladt s kérde:

— Bácsikám legkedvesebb nagybácsim! valami bajod van? Beteg vagy? Fáj valamid? Mily sápadt lettél hirtelen!

Vilmos ránézett és nevetett.
— Semmi Daisy, épen semmi! Tudod, néha néha úgy ide nyilal! — felelé, miközben szívére mutatott.

— Hivásd el az orvost! — szólt Ottó.
— Már elmúlt! Mintha mintha minden vérem egyszerre oda tódult volna, s nem találta volna meg ismét az utat.

— Talán a virágok okozták?
— Már jobban vagyok. Daisy ne tarts engem gyerkőcznek.

— Gyerkőczzel nem sokat törődnek, de veled kedves bácsim. . .

Vilmos hálásan tekintett rá nagy fénylő szemeivel.

— Velem sem sokat törődött Daisy, kivált ha kötelességembe lesz fejezve.

— Még most kezdődik csak igazán! — kiáltott Daisy élénken, — hiszen ma lettél gyámom.

Ottó felállott összeszedte a virágokat; melyeket Daisy adott, papírba tette, barátjával kezét fogott, s távozott. Daisy az ajtóig kísérte.

— Vaelbek ur nem vette-e észre, hogy a nagybácsi az utóbbi időkben nagyon összeesett? — kérde aggódva.

Az ránézett s zavartan felelé.
— Nem, nem, az nála mit sem tesz.

Állapota az igaz, cseppet sem természetes, pe azért azt hiszem, hogy ő most erősebb mint néhány évvel ezelőtt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A segesvári ünnep.

Segesvár, július 31. (Saját tud. távirata.) Gyönyörű időben folyt le az impozáns ünnepély. — Ezrek és ezrek tolongtak a fejedégyházi ország uton, hogy lássák az emléket, mely örök szimbóluma Petőfinek. — Az ünnepély legkiemelkedőbb pontja volt az, amikor a »székely dalos-kör« rázendített a Hymnusra, s azt vele énekelte mintegy 12—15 ezer ember.

A székelyek megmutatták, hogy magyarul éreznek, több mint 1000 szekéren jöttek el az ünnepélyre, Ugron vezetése alatt.

Az ének elhangzása után Sándor László főispán mondta el az emlék rövid történetét, utána Szász Gerő lelkész tartott hazafias beszédet, s a mig beszélt, ősz feje körül ott lengte a szél az oly sok diadalt látott honvédlöbögőket.

Ezután a kürtösök a »Rákóczit fújták, Segesvárt megdördültek a mozsarak s a lepel az emlékekről lehullott egy és ugyanazon pillanatban. Lélekemelő látvány volt a székelynép felvonulása a szoborhoz, melynél Pósa Lajos állt levett kalappal s midőn a nép a szobor elé ért, megkezdte szavallatát s szavalt oly dörgő

hangon hogy meghallották a legtávolabb állók is: oly hatása volt a szavallatnak, hogy a nők gyermekeiket emelték a szobor felé s csókokkal halmozták el Pósa ruháját.

Mindenki tisztességes magatartást tanusított az ünnepélyvel szemben, csak a s z á s z o k m u t a t t á k a l e g r u t a b b k ö z ö n y t.

Utóhangok a philippopolisi tárgyalásról.

Budapest, jul. 31. (Saj. tud. táv.) Berlinből írják, hogy Stoilow bolgár miniszterelnök egy hírlapíró előtt szidalmazta Ausztriát és Magyarországot, hogy ez a Simon Anna-féle perbe erővel belevitte a politikát. A fejedelem és a kormány — úgy mondja Stoilow — mindent megtett, hogy a gyilkosok szigoruan bünhődjenek.

Faure oroszországi utja.

Paris, július 31. (Saját tud. távirata.) Friderike orosz katonai attaché és az orosz nagykövetségnek több tagja, a kik most Harban időznek, ott Faure elnökkel együtt az elnök oroszországi utazásának programját tárgyalják.

Az elégületlen Portugália.

Madrid, július 31. (Saját tud. távirata.) A »Scelo« című portugál lap jelenti, hogy a helyzet Lisszabonban és Oportóban folytonosan nyugtalanító. A csapatokat összpontosították és megerősítették. Őrjáratok czirkálnak az utcákon. Számos elfogatás történt. A vámhivataloknál lefoglalték az érkező lőszer-készletet.

Az árviz.

Gmunden, július 31. (Saját tud. távirata.) A tartós esőzések következtében és a délnyugati szélviharban a víz folyton nő. Wegerben az üzletek, vendéglők el vannak öntve. A közlekedés lehetetlen. Utász csapatokat kértek Ischl és Gmunden számára.

Mit akar Szerbia?

Budapest, jul. 31. (Saj. tud. táv.) Belgrádból írják, hogy a szerb kormány a török határra 19000 embert mozgósított.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 90-ik szám.

Bérlet 90-ik szám.

Páros.

Páros.

az arad-nagyvárad színtársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi augusztus 1-én,

Délután fél 4 órakor, félhelyárakkal:

Bérletszűnet.

Bérletszűnet

Eleven ördög.

Operette.

Kezdeté délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

Gál Gyula urnak utolsó vendégjátékául.

A SZÓKIMONDÓ ASSZONYSÁG.

Színmű.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

KÖZGAZDASÁG.

A hesseni légy. A hesseni légy ismét erősen pusztít a vetésekben. A földművelésügyi miniszter körrendeletben hívja fel a hatóságot a védekezésre s kellő utasításokat nyújt. Legezél-szerűbb védekezési eszköz a csalogatóvetés.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Dr. Ritoók Géza ügyvéd irodáját

Széchenyi-tér 258. sz. házba (Ritoók-ház)
helyezte át.

753—1897 számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a bpesti IV. ker. járásbíróságnak 1896 évi 39094 számú végzésével Dr. Gerő Izor ügyvéd által képviselt Aufrecht és Goldschmied felperes részére Dr. Guttmann Ede alperes ellen 70 frt — kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 303 frt — kr. becsült ingóságokra, a nváradvárosi járásbíróság 12964/97 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatott követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogott nyertek volna, alperes lakásán Széchenyi téri 238. sz. házban leendő megtartására határidőül 1897 évi augusztus hó 3 napjának délután 3 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt szobabutorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik. Kelt Nvárad, 1897 évi július hó 16. napján.

Batig Ferencz,

kir. bír. végrehajtó.

Hölgyek figyelmébe!!

Markovits Mór parti-áruháza Kert-utcán.

Végladást nem rendezek

azért az összes raktáron levő divat és vászon czikkeket bármilyen árakban elárusítom a meddig a készlet tart. E ritka alkalmat a nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe ajánlva maradtam kiváló tisztelettel.

Markovits Mór,

parti-áru kereskedő.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Augusztus 31-ig.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Alanti leszállított árjegyzék csakis
augusztus hó 31-ig érvényes és kizárólag
készpénzfizetés mellett értetődik, minden
takarékos háziasszony győződjék meg egy
próbavásárlás által.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

224-2-50

Augusztus 31-ig.

Augusztus 31-ig.

Gyönyörű szövetek már ősziruhának is jó	22	kr.
Fekete valódi Ternó — — —	48	kr.
Fekete valódi selyembrocatok — —	1.25	kr.
Lüszterek színes és fekete — —	39	kr.
Valódi hazai vászon 1 vég 30 rőf —	6.25	kr.
Creas vászon 1 vég 30 rőf — —	4.40	kr.
Balerina vászon 1 vég — — —	2.90	kr.
Gallér volt 5, 8, 10 frt most — —	1.50	kr.
Kabát volt 20, 25, 28 frt most — —	5—	kr.
Karmantyú volt 4, 5, 6 frt most — —	1.35	kr.
1 női ing, 1 női szoknya, 1 női nadrág	3.50	kr.
12 drb szép finom zsebkendő — —	1.80	kr.
1 drb finom ernyő — — —	2.25	kr.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Bársonyok, Plüsek, Satinok, Diszek, Gombok stb.

minden áron.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.